

Individuálna výročná správa
obce J A S E N I C A
za rok 2017

Ing. Richard Pekar
starosta obce

OBSAH	str.
1. Identifikačné údaje obce	4
2. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	4
3. Základná charakteristika obce	
3.1. Geografické údaje	5
3.2. Demografické údaje	5
3.3. Symboly obce	5
3.4. Logo obce	5
3.5. História obce	6
3.6. Pamiatky	18
3.7. Významné osobnosti obce	19
4. Plnenie úloh (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	
4.1. Výchova a vzdelávanie	23
4.2. Sociálne zabezpečenie	23
4.3. Kultúra	23
4.4. Hospodárstvo	23
5. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	
5.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2017	24
5.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárstva za rok 2017	26
5.3. Rozpočet na roky 2018 – 2020	27
6. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva	
6.1. Majetok	28
6.2. Zdroje krytia	29
6.3. Pohľadávky	30
6.4. Záväzky	30

7. Hospodársky výsledok za rok 2017 – vývoj nákladov a výnosov	31
8. Ostatné dôležité informácie	
8.1. Prijaté granty a transfery	32
8.2. Poskytnuté dotácie	33
8.3. Významné investičné akcie v roku 2017	33
8.4. Predpokladaný budúci vývoj	33
8.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	33

1. Identifikačné údaje obce

Názov:	OBEC JASENICA
Sídlo:	018 17 Jasenica 130
IČO:	00317349
Štatutárny orgán obce:	Ing. Richard Pekar
Telefón:	042/4385184
E-mail:	jasenica@stonline.sk
Webová stránka:	Jasenica.sk

2. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce:	Ing. Richard Pekar
Zástupca starostu obce:	Ing. Milan Jankoviech
Hlavný kontrolór obce:	Ing. Anna Hoštáková
Obecné zastupiteľstvo:	7 členov : Ing. Milan Jankoviech, Matej Žabka, Jozef Janáček, Ján Jurkemík, Igor Očkay, Peter Kalaš, Daniel Jánošík

Komisie:

Finančná komisia, výstavby a investičného majetku – predseda Ján Jurkemík
Komisia verejného poriadku a ŽP – predseda Jozef Janáček
Komisia školstva, mládeže, kultúry a športu – predseda Ing. Milan Jankoviech
Komisia na ochranu verejného záujmu – predseda Ján Jurkemík

3. Základná charakteristika obce

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

3.1. Geografické údaje

Geografická poloha obce :

Obec Jasenica leží v regióne Horné Považie v Trenčianskom kraji. Nachádza sa na začiatku Papradňanskej doliny.

Susedné mestá a obce :

Obec susedí z juhu mestskou časťou Podvažie, zo severu obcou Stupné a zo západu s obcou Udiča.

Celková rozloha obce : 730 ha

Nadmorská výška : 311 m n.m.

3.2. Demografické údaje

Počet obyvateľov **1 142**

z toho

ženy 568

muži 574

Veková kategória

Od 0 – 19 246

Od 19 - 896

3.3. Symboly obce

Erb obce :

V striebornom štíte zo zelenej pažite vyrastajúce dve zlaté slnečnice na zelených listnatých stopkách, pravá na dvojlistej a ľavá na štvorlistej, medzi nimi vyrastajúci zelený jaseň.

Vlajka obce :

Obecná vlajka má podobu piatich pozdĺžnych pruhov bieleho, žltého, zeleného, žltého a bieleho. Vlajka má pomer 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu

3.4. Logo obce

Obec Jasenica okrem svojich symbolov nemá logo obce.

3.5. História obce

Starovek

Prvá písomka zmienka o Jasenici je z konca stredoveku, no jej osídlenie je ďaleko staršie. Niekedy pred 5000 - 3500 rokmi, žili na území Papradnianskej doliny pravekí roľníci. Vo všetkých dedinách tejto doliny sa z tohto obdobia našli nálezy (kamenné sekerky a kamenný oštep v Papradne, kamenné škrabadlá v Papradne, Brvništi, Stupnom, Jasenici a Šebešťanovej). Na území Jasenice pravekí ľudia po sebe zanechali kamenné nástroje v Prednej hôrke, pod Hradišťom a v intraviláne obce.

V obrábaní pôdy pokračoval ľud Lužickej kultúry, ktorí sa živil hlavne roľníctvom a chovom zvierat. Na mieste dnešnej školy mali títo ľudia z Bronzovej doby svoje pohrebisko, ktoré sa našlo práve pri kopaní základov novej školskej budovy v roku 1960. Pre túto kultúru bolo charakteristické spaľovanie mŕtvych a záľuba v bronzových predmetoch. V Jasenici sa našlo vyše 50 žiarových hrobov, ktoré boli vyhlbené v hĺbke od 60 do 120 cm. Často bola okolo nich aj kamenná skrinka alebo malá mohylka. Našlo sa tu aj niekoľko bronzových (napr. bronzový nôž) a železných predmetov. Pohrebisko tu zrejme bolo dlhšiu dobu a slúžilo asi širšiemu okoliu. V okolí pohrebiska stálo aj sídlisko, ktoré bolo pravdepodobne v polohe Duhé v Stupnom.

Pre Lužický ľud bolo charakteristické aj budovanie hradísk, veľkých opevnení, ktoré boli centrom obchodu, kultu a remesla. Takéto drevené opevnenie stálo aj na vrchu Hradište a vytrvalo až do Rímskej doby, čiže približne 800 rokov.

V ďalšom období v Európe začal rozmach Keltov. Dostali sa aj na územie Jasenice a podrobili si lužické obyvateľstvo. Stopy po nich v podobe laténskych grafitových črepov sa našli vo Veľkej Jasenici pod severným úpäťom Hradišťa, v okolí Prednej Hôrky a na sídlisku Mikulské pole pri Zákľapí.

Neskôr, v Rímskej dobe, sa toto územie vo Veľkej Jasenici stalo centrom širšieho okolia na strednom Považí. Na prelome letopočtov sa na rozhraní Jasenice a Udiče nachádzalo sídlisko väčších rozmerov. Tiahlo sa od polohy Pod Banátom (nad osadou Uhry), cez Zákľapie, Mikulské pole a sedlo medzi Klapím a Hradišťom a pokračovalo pod severným úpäťom Hradišťa až po lokalitu Koliba. Ďalej zachádzalo k Prednej Hôrke až ku dnešnej ceste z Jasenice do Udiče. Sídlisko bolo dlhé asi 1,5 - 3 km, chránili ho tri drevené opevnené hradiská (Hradište, Predná hôrka a Klapy) a žil tu ľud púchovskej kultúry spolu s potomkami Keltov. Severným okrajom sídliska prechádzala stará cesta od hradiska Veľký vrch v Divinke cez Bytču, severnou stranou Váhu. Prechádzala návrším medzi Beňovom a Jasenicou a pokračovala do Udiče, Klieštiny až k Lyskému priemyslu ďalej na Moravu.

Z tohto obdobia sa na týchto miestach našlo veľa črepov z nádob, kamenné formičky na odlievanie bronzových predmetov, mazanice z chát. Spolu sa našlo asi 260 kovových predmetov (keltská strieborná minca, rôzne bronzové spony, železné strelky, ihly a nádoby). V polohe Predná hôrka sa podarilo nájsť veľa keramiky, dokonca skoro celé nádoby, ktoré sa dali zrekonštruovať. Objavil sa tu tiež kamenný žarnov na mletie obilie, ihla spony, malá kramlička, strela zo šípa, zlomok zo šípa, hlinené prasleny, ostroha z nohy kohúta. Sláva veľkého sídliska zanikla približne v 1. st. po Kr. pod náporom Germánov.

V čase sťahovania národov, keď na územie Slovenska prišli Slovania, na Hradišti pravdepodobne ešte bolo nejaké hradisko – opevnenie. Ľudia ho asi zakomponovali do názvu vrchu a do dnešných dní nám pripomína, že na Hradišti bolo kedysi hradisko.

Počas stredoveku, v 11.-12. storočí bolo pri starom cintoríne mladohradištné osídlenie a v polohe Na Medzi stálo sídlisko osady, ktorá sa nachádzala na rozhraní Jasenica a Udiče v sedle medzi Hradišťom a Vrádišťom. O storočie neskôr sa už latinská podoba názvu Jasenica začala postupne objavovať v dobových spisoch. Najskôr iba ako územie, a od roku 1269 už ako dedinka, a v rôznych obmenách sa objavuje až dodnes.

História Jasenice

Prvým známym vlastníkom územia Jasenice ako súčasti Bytčianskeho hradného panstva bol nitriansky biskup. Územie severozápadného Slovenska bolo v priebehu 12. storočia pripojené k Uhorskému kráľovstvu a cirkevne sa stalo územím obnoveného Nitrianskeho biskupstva. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1269, čím sa radí medzi najstaršie obce v okrese Považská Bystrica.

Dedičné richtárstvo

Podľa zachovanej listiny predal nitriansky biskup Michal II. 6. júna 1394 abovskému podžupanovi Mikulášovi Suňogovi v Jasenici dedičné richtárstvo za 50 ríšskych mariek.¹

Takýmto spôsobom si zabezpečil lepšie výnosy z vlastnej pôdy. Dedičný richtár zabezpečil doosídlenie novej lokality, za čo získal viacero výhod. Zabezpečil osadníkov, zabezpečil ich živobytie v prvej fáze osídľovania keď ešte nemali vlastnú poľnohospodársku produkciu a iba klčovali a pripravovali pôdu. Za toto mu bola udelená výnimka pri platení daní, právo zriadiť

si pekáreň, bitúnok, ševcovňu, vyhňu, mlyn, pivovar, krčmu, pálenicu, ďalej právo na rybolov a poľovanie, pozemok, na ktorom si mohol postaviť dom a poľnohospodársku pôdu na obrábanie. Dedičný richtár vystupoval ako predstavený celej obce voči zemepánovi a ostatnej vrchnosti. Mal právo nižšieho súdnictva. Okrem práv mal však i povinnosti - odvádzať zemepánovi určité množstvo reziva, platiť mu určené poplatky, vychovávať preňho ošípané, vydržiavať robotníka pre potreby zemepána a pod.

Dedičný richtár mal možnosť narábať s nehnuteľným majetkom. Mohol ho predávať, kupovať a zálohovať.

Zemianska obec (Veľká) Jasenica

Suňogovcom sa na Považí darilo. Za služby kráľovi získavali ďalšie funkcie a majetky. Mikulášov syn Matej bol v roku 1458 zapísaný ako kráľovský človek hradu Bystrica, v roku 1462 Košece. Matejovi synovia Gašpar a Bartolomej dostali v roku 1487 od kráľa Mateja Korvína Visolaje a Sverepec. Gašpar si vzal za manželku vdovu po majiteľovi budatínskeho panstva Rafaelovi z Hatného Alžbetu Turóciovú a stal sa zakladateľom budatínskej vetvy rodu. Bartolomej získal územie (Veľkej) Jasenice do držby a založil jasenickú zemiansku líniu rodu. Panstvo Veľká Jasenica vlastnili Suňogovci 482 rokov.

Pôda vo Veľkej Jasenici, ktorú mali Suňogovci vo vlastníctve bola rozdelená na dve časti.

Jednu časť nazývanú dominikál – ľudovo nazývanú panské, spravovali priamo. Na tejto pôde si suňogovskí poddaní odpracovávali povinné dávky (pracovali na panskom). Z tejto pôdy Suňogovci ako príslušníci šľachty neplatili žiadne dane. Druhú časť pôdy nazývanú rustikál rovnako vlastnil zemepán – šľachtic, ale nespravoval ju priamo. Bola rozdelená na usadlosti (sessie) a bola dedične prenajímaná poddaným sedliakom, ktorí za prenájom odvádzali predpísané peňažné a naturálne dávky a museli aj odpracovať na panskom predpísaný počet dní. To, čo museli poddaní odovzdať a odpracovať svojim zemepánom nebolo v krajine rovnaké. Navyše dávky boli stanovené pevne bez ohľadu na neúrodu alebo choroby postihujúce obyvateľstvo. Z toho dôvodu často vznikali sedliacke nepokoje a vzbury. Cisárovná Mária Terézia v snahe urobiť v poddanských dávkach poriadok a zaviesť ich jednotne pre celú krajinu v závislosti od výmery pôdy nariadila vykonať urbársku reformu.

Poddanské dávky a povinnosti urbár určil jednotne pre celú krajinu v závislosti od výmery obrábanej pôdy a stanovil ich maximálnu výšku. Vydaniu urbára predchádzal predurbársky súpis majetku a zodpovedanie deviatich otázok dotazníka pre každú obec. Na otázky odpovedali obvykle richtár, jeho prísažní, príp. ďalší vybraní poddaní.

Vo Veľkej Jasenici celkovo poddaní pánov Michala, Jozefa a potomkov Juraja Suňoga hospodárili na výmere v rozsahu 4 a 5/8 hospodárskej usadlosti, čo bolo asi 46 hektárov pôdy.

Veční poddaní potomkov pána Juraja Suňoga: Ondrej Pavlík, Jano Šynka, Ondrej Šynka, Štefan Hilko a Ondrej Hilko obrábali výmeru $\frac{1}{4}$ sedliackej usadlosti, čo bolo asi 2 hektárov ornej pôdy a 10 árov lúk, museli každý ročne odrobiť na panskom buď 13 dní so záprahom, alebo 26 dní bez záprahu. Museli zaplatiť 1 florén deviatok, a ročný nájom tiež 1 florén, dodať $\frac{1}{4}$ siahy palivového dreva, $\frac{1}{4}$ holby topeného masla, $\frac{1}{2}$ kohúta a $\frac{1}{2}$ kuraťa a 3 vajcia.

Veční poddaní potomkov pána Juraja Suňoga : Juro Pavlík, Mikuláš Ražovec, Michal Jeleník, Ďuro Kribák, Jano Tužan, Pavol Miežuk, Ďuro Hanáčik, Mikuláš Kribák, Martin Pavlík, Jano Semenišík, Jano Rozkoš, Jozef Rozkoš, Jano Vnuk a Juraj Vnuk hospodárili každý na výmere $\frac{1}{8}$ sedliackej usadlosti. Čo bol asi 1 hektár ornej pôdy a 5 árov lúk. Museli každoročne odrobiť na panskom buď 6 dní so záprahom alebo 13 dní bez záprahu, zaplatiť pol florén deviatku a 1 florén ročného nájmu, dodať $\frac{1}{8}$ siahy palivového dreva, $\frac{1}{8}$ holby masla, $\frac{1}{4}$ kohúta a $\frac{1}{4}$ kuraťa a 1 a pol vajca.

Veční poddaní Michala Suňoga Matúš Mižo hospodáril na výmere $\frac{2}{8}$ sedliackej usadlosti. Čo boli asi 2 hektáre ornej pôdy a 10 árov lúk. Museli každoročne odrobiť na panskom buď 13 dní so záprahom alebo 26 dní bez záprahu, zaplatiť 1 florén deviatku a 1 florén ročného nájmu, dodať $\frac{1}{4}$ siahy palivového dreva, $\frac{1}{4}$ holby masla, $\frac{1}{2}$ kohúta a $\frac{1}{2}$ kuraťa a 3 vajcia.

Ostatní poddaní Michala Suňoga Štefan Matejka, Jano Matejka, Štefan Kašričík, Jano Majerík, Štefan Majerík, Martin Koberec, Lukáš Mihalačík a Juraj Vrablik hospodárili každý na $\frac{1}{8}$ sedliackej usadlosti.

Veční poddaní Jozefa Suňoga Ondrej Lampáš a Martin Majerík hospodárili každý na $\frac{1}{8}$ sedliackej usadlosti.

Zrušenie poddanstva

V roku 1848 prebehla celou Európou revolučná vlna. Bezprostrednou príčinou bola dlhotrvajúca hospodárska kríza v celej Európe a napokon veľká neúroda a hladomor roku 1847. V Habsburskej monarchii sa všeobecná nespokojnosť obrátila proti politickému systému, proti šľachtickým výsadám a proti poddanským povinnostiam. Už od novembra roku 1847 prebiehal v Bratislave uhorský snem. Hlavnou požiadavkou bolo zrušenie poddanstva. 13. marca 1848

vypukla revolúcia vo Viedni. Správy o revolúcii vo Viedni a radikalizácii v Pešti vyústili do prijatia tzv. marcových zákonov.

Jedným z hlavných bodov marcových zákonov bolo zrušenie poddanstva, odstránenie roboty, cirkevného desiatku, zemepanského deviatku a iných poddanských povinností.

Vytvorenie pozemkových kníh

Urbár ako súpis povinností poddaných voči zemepánom prestal mať opodstatnenie, stal sa však základom pre vytvorenie pozemkových kníh. Pôdu, ktorú mali poddaní dovtedy vo „večnom“ prenájme dostali do vlastníctva buď jednotlivu alebo do vlastníctva spoločného. Pasienky a lesy poskytnuté do spoločného vlastníctva bývalým poddaným boli zapísané ako vlastníctvo urbárskeho spoločenstva.

Vznik urbárskeho spoločenstva

Po zrušení poddanstva v roku 1848 bývalí poddaní dostali namiesto dovtedajšieho práva rúbať drevo v panských horách a pásť dobytok na panských lúkach priamo do vlastníctva časti lesa a pasienkov. K lesom a pasienkom, ktoré sa nedali rozdeliť vzhľadom na racionálnosť obhospodarovania vzniklo spoluvlastníctvo bývalých poddaných – vytvorilo sa urbárske spoločenstvo.

Panský majetok po roku 1848

Suňogovcov zrušenie poddanstva výrazne postihlo. Zostalo im síce „panské“ (dominikál) -pôda, ktorú spravovali priamo, ale chýbali im poddaní, ktorí predtým zadarmo túto pôdu obrábali v rámci odrábania si povinných poddanských robôt. Teraz si museli na obrábanie tejto pôdy najatť za peniaze robotníkov alebo ju dať do prenájmu. Veľmi ťažko si zvykali na zmenené podmienky. Ján Suňog sa snažil majetok spravovať „po novom“, ale nie s veľkým úspechom. Po neúspešných podnikateľských pokusoch so súkenkou a ťažbou uhlia celé panstvo Veľká Jasenica musel pre dlhy predať.

5.11.1876 kúpil majetok David Kuffler.

Rósovcí

30.12.1889 kúpil majetok József Lord s Valériou Jakobi, ale už 22. mája 1890 ho získala manželka Lajosa Rósu Mária Dorottya Gobertina barónka Schmertzingová (Irma). Upravili si panstvo na svoj obraz, ale kaštieľ, kde trávila rodina život ďaleko od ruchu veľkomesta sa stal pre barónku osudným. Podľa ústnej tradície si nešťastnou náhodou pri epileptickom záchvate od svietnika zapálila šaty a uhorela. Pochovali ju 13. januára 1900 do hrobky v novogotickom štýle na cintoríne vo Veľkej Jasenici.

Panstvo v spoluvlastníctve 18 gazdovských rodín

Po smrti barónky 8.6.1900 panstvo prešlo na jej štyri neplnoleté deti Maximilianu, Johannu, Eleméra a Erszébet. Tie v dospelosti sídlo opustili a 27. januára 1907 kúpili majetok za 108 000 korún tieto rodiny, ktorých potomkovia vlastnia veľkú časť pozemkov dodnes:

<i>Spolumajiteľ</i>	<i>podiel</i>
<i>Štefan Jeleník Anna Šibíková</i>	<i>4/40</i>
<i>Štefan Jeleník Mária Jankovjehová</i>	<i>2/40</i>
<i>Ján Kalaš Anna Labudíková</i>	<i>2/40</i>
<i>Ján Kalaš Karola Janáčková</i>	<i>2/40</i>
<i>Jozef Kalaš Kristína Mihalačová</i>	<i>2/40</i>
<i>Štefan Janáček Anna Jeleníková</i>	<i>2/40</i>
<i>Štefan Králik Katarína Štiavničanová</i>	<i>2/40</i>
<i>Ján Šterdas Barbora Žabincová</i>	<i>2/40</i>
<i>Jozef Šterdas Kata Štiavničanová</i>	<i>2/40</i>
<i>Juraj Barenčík a Barbora Štiavničanová</i>	<i>4/40</i>
<i>Andrej Krcho Katarína Lojková</i>	<i>4/40</i>
<i>Štefan Šterdas Mária Maková</i>	<i>2/40</i>
<i>Ján Šišťík Františka Žbodáková</i>	<i>2/40</i>
<i>František Šišťík Kristína Krchová</i>	<i>1/40</i>
<i>Štefan Mikušík Františka Minjariková</i>	<i>3/40</i>
<i>Andrej Mako Harciníková Mária</i>	<i>2/40</i>
<i>Štefan Smatana Verona Futrošová</i>	<i>1/40</i>
<i>František Smatana</i>	<i>1/40</i>

Malá Jasenica

Zatiaľ čo dejiny Veľkej Jasenice sú dejinami vzostupu a pádu zemianskej vetvy rodu Suňogovcov, dejiny Malej Jasenice sú pevne zviazané s dejinami panstva Bytča a životom farnosti Svätého Michala Archanjela. Po zániku Veľkej Moravy územie Slovenska nebolo do Uhorského kráľovstva začlenené hneď ako jeden celok. Pripájanie územia prebiehalo postupne v priebehu 11. a 12. storočia. Pripojené územie severozápadného Slovenska sa stalo územím obnoveného Nitrianskeho biskupstva, pretože územia v okolí Nitry už boli súčasťou biskupstva Ostrihomského. Aj panstvo Bytča sa stalo majetkom Nitrianskeho biskupa.

Dedičný richtár v Malej Jasenici

Majiteľom Bytčianskeho panstva bol od počiatkov začlenenia Stredného Považia do Uhorského štátu nitriansky biskup. V 14. storočí pravdepodobne obec Malá Jasenica tak ako susedná Veľká Jasenica prešla zo starého zvykového práva na žilinské právo. Prakticky to znamenalo, že v obci si niekto kúpil od zemepána – nitrianskeho biskupa, dedičné richtárstvo. Dedičný richtár mal súdnu právomoc nad obyvateľmi, dostával poplatok z každého šiesteho lánu, tretinu udelenej pokuty, mal vlastný slobodný lán a iné slobody a úžitky. Mohol si vydržiavať pekára, ševca, kováča a mäsiara, mal právo mlyna a výčapu. Funkcia richtára bola dedičná, mohol ju však voľne odpredať. Obyvatelia obvykle platili hrivnu (253 g) striebra v dvoch splátkach na sviatok svätého Juraja a Michala. Odovzdávali naturálne dávky, ináč boli často oslobodení od iných povinností. Udelenie práva bolo zvyčajne spojené s lehotou, v ktorej nemuseli obyvatelia platiť dávky. Meno prvého richtára nepoznáme, zachovalo sa nám až meno dedičného richtára Juraja Bednára o 300 rokov neskôr v urbárnom súpise bytčianskeho panstva z roku 1592.

Malá Jasenica - jedna z najstarších farností na strednom Považí

Farnosť v Jasenici bola pravdepodobne už v tom období jedným z centier duchovného života ako o tom svedčí súpis cirkevných desiatkov z rokov 1332 – 1337, podľa ktorého Jasenica platila 5 grošov cirkevného desiatku.

Farnosti v okolí Jasenice v súpise cirkevných desiatkov z rokov 1332 - 1337

<i>Farnosť</i>	<i>Meno farára</i>	<i>Výška desiatku</i>
<i>Bytča</i>	<i>Stephanus</i>	<i>12 grošov</i>
<i>Jasenica</i>	<i>Eliáš</i>	<i>5 grošov</i>
<i>Udiča</i>	<i>Tomáš</i>	<i>6 grošov</i>
<i>Bystrica</i>	<i>Paulus</i>	<i>17 grošov</i>

Pôvodný kostol stál na mieste dnešného cintorína v Malej Jasenici. Nasvedčuje tomu umiestnenie cirkevných pozemkov v chotári obce, ktoré sa dodnes rozprestierajú ako súvislý celok na obidve strany okolo polohy cintorína i zvyk v tom čase stavať kostoly na vyvýšených miestach nad obcou. V súpise dôchodkov farnosti tak ako sú známe od roku 1610 od Jána Fabiániho sa v prvom bode uvádza: „z hornej a dolnej strani zeme okolo kostela okrom Pri cinterine rektorskej zeme na ktorej sa visjeva trinacte luken (cca 2000 litrov)“, z čoho sa dá usudzovať, že kostol bol v strede farských pozemkov, teda niekde na mieste dnešného cintorína. Rovnako v inventároch majetkov majera v Malej Jasenici z rokov 1836, 1855 a 1861 je uvádzaný pozemok „Nad starým kostelom“. V tom čase teda museli byť v obci kostoly dva – starý a nový. Nový bol kostol Svätého Michala Archanjela, postavený v roku 1792 s podporou Mikuláša Jozefa a Mikuláša Ferdinanda Esterházyho, tak ako ho poznáme dnes. Ako podpis nechali Esterháziovci svoj erb na vrchole kríža na kostolnej veži. K starému kostolu sa viaže aj rozprávanie Jolany Mituníkovej rod. Bočíkovej podľa ktorého boli na cintoríne za jej detských čias kamenné kružby z okien, ktoré jej otec previezol k nim na dvor k studni. Učiteľka zo školy sa chodila s deťmi často na tieto okná pozerat', tak ho to nahnevalo, kružby nahádzal do studne a tú neskôr zasypal a zarovnal. Svetským patrónom kostola bol majiteľ Bytčianskeho panstva.

Striedanie majiteľov

Nitrianske biskupstvo zostalo majiteľom Bytče až do polovice 15. stor. Jedinú vážnu zmenu v držbe Bytče znamenali roky 1300 - 1321, keď sa majetkov nitrianskeho biskupstva a značnej časti Považia zmocnil Matúš Čák Trenčiansky. Zložitejšie boli vlastnícke vzťahy v 15. stor. a v prvej polovici 16. stor. Vo vlastníctve Bytčianskeho panstva sa vystriedalo niekoľko feudálnych pánov, podľa toho, kto nadobudol prevahu, alebo kto sa dostal do milosti alebo nemilosti u panovníka. Tak sa Bytče postupne zmocnili Ján Podmanický, Peter Kostka a Rafael Podmanický.

Po smrti lúpežného rytiera Rafaela Podmanického v roku 1558 prešlo panstvo Bytča do vlastníctva kráľa. Od neho v r. 1563 získal za 17000 zlatých do tretej generácie hrad Hričov a značne poškodený starý zámok v Bytči spolu s panstvom a mestom František Thurzo.

Turzovci - storočie reformácie

V 16. storočí zasiahla kresťanskú Európu reformácia. Martin Luther vystúpil proti tomu, že si veriaci človek mohol kúpiť „vstupenku do neba“ zakúpením pápežského odpustku. Obrátil pozornosť na štúdium Biblie, s tým, že Božie odpustenie môžeme dosiahnuť iba vierou v Ježiša Krista. Preložil bibliu do nemeckého jazyka a jej šíreniu medzi ľuďmi výrazne napomohla kníhtlač, ktorú Guttenberg vynašiel 62 rokov pred Lutherovým vystúpením. Reformácia priniesla obrovský posun vo vzdelanosti, pretože na to, aby ste mohli študovať Bibliu, museli ste vedieť čítať a písať. V mestách vznikali školy, kde sa vzdelávali deti slobodných mešťanov i šľachticov. V tom čase sa ľudia masovo hlásili k Lutherovmu učeniu a aj jasenická farnosť sa prihlásila k evanjelickej cirkvi.

V Jasenici došlo k pretvoreniu katolíckej farnosti na evanjelický cirkevný zbor v roku 1572. Ak súpis dôchodkov jasenickej farnosti, tak ako sú známe od roku 1610 od Jána Fabiániho vyslovene uvádza samostatnú „učiteľskú“ pôdu („...z hornej a dolnej strani zeme okolo kostela okrom Pri cinterine rektorskej zeme...“) môžeme predpokladať, že už v tom čase bola v Malej Jasenici pri kostole škola. To by znamenalo, že škola v obci má od tých čias viac ako 400 ročnú tradíciu.

Františkovi Turzovi sa z manželstva s Barborou nenarodili žiadne deti a preto sa po jej smrti 28.6.1562 znovu oženil s Katarínou Zrínskou. Z tohto manželstva sa narodil neskorší uhorský palatín a majiteľ Jasenice Juraj Turzo. Započal výstavbu nového reprezentačného sídla v Bytči, ale jeho dostavby sa už nedožil, zomrel 17. marca 1574 na Oravskom hrade. Do zámku sa nasťahoval jeho syn Juraj. Ten z Bytče urobil centrum vzdelanosti, kultúry a spoločenského života. Pre svadby svojich siedmich dcér postavil známy sobášny palác.

Obyvatelia Malej Jasenice 1592

Z roku 1592 sa nám zachoval urbárny súpis z Malej Jasenice. Podľa neho bol v tom čase dedičným richtárom Georgius Bednar. Roľníkmi boli Nicolaus Wolko, Joannes Sswecz, Georgius Wolko, Georgius Missovich, Joannes Zkladany, Joannes Kralowiech, Adamus Jankowiech, Nicolaus Horuat, Andreas Kral, Nicolaus Szegech, Každý z nich hospodáril na jednej poddanskej usadlosti a ročne platil na Sv. Juraja 22 denárov, na Svätého Michala 22 denárov, za ochranu ročne 20 denárov, za prepravu soli 28 denárov, 1 cubulus ovsa (159 litrov), 1 cubulus jačmeňa (159 litrov). 1/2 cubulus chmelu (79 litrov) a odovzdával 2 sliepky.

Okrem toho každý musel ročne odovzdať 20 oviec a ak nemal, zaplatiť 4 denáre, ďalej museli spoločne odovzdať 60 vajec, 1 korec hrachu, 1 korec konopného semena a ako obec Stupné, jedného vola, jedno vykŕmené prasa a jedného býka. Kto mal včely, bol povinný dať med.

Mlyn mal v prenájme Georgyo Zlanynka, za čo bol povinný pre pána vykonávať podľa potreby mlynárske práce, ročne zaplatiť 8 cubulusov pšenice a jedno vykŕmené prasa.

Tí, ktorí mali vodné pily museli z výroby trámov a šindľov odovzdať desatinu a 100 dosiek.

V Malej Jasenici mal Thurzo aj vlastnú pôdu, na ktorú sa mohlo vysiať asi 35 cubulov jačmeňa. Na tejto pôde museli poddaní vykonávať všetky roľnícke práce. Pôdu mali v prenájme Nicolaus Bednar a Joannes Anczyn., ktorí spoločne odvádzali daň 4 denáre 40 obolov, za ochranu ročne 2 denáre, za prepravu soli 2 denáre 80 obolov, 10 cubulus ovsa (1590 litrov), 10 cubulus jačmeňa (1590 litrov). 5 cubulus chmelu (790 litrov) a 20 sliepok.

Esterháziovci - návrat do katolíckej cirkvi a stavba nového kostola

Po smrti Juraja Turzu sa dedičom stal jeho jediný syn Imrich. Ten neočakávane zomrel v mladom veku 23 rokov bez toho, že by zanechal mužského potomka.

Jeho vdova, Kristína Nyáry de Bedeghsa sa druhýkrát 21.7.1624 v Sučanoch vydala za Mikuláša Esterháziho, zakladateľa fraknóoskej vetvy Esterháziovcov. Jediná dcéra Imricha Thurzu, ktorá sa dožila dospelosti Alžbeta sa vydala 26.9.1638 za Štefana Esterháziho, syna jej nového nevlastného otca. Jej manžel 4 mesiace po narodení ich dcéry Uršuly umrel a o rok nato umrela aj ona. Dcéra Uršula sa ako 14 ročná 7.2.1655 vydala za otcovho brata a maminho švagra Pavla Esterházyho, uhorského palatína, čím celé bytčianske panstvo natrvalo prešlo do držby Esterháziovcov. Esterházi Bytčianske panstvo prenajal, časť Imrichovi Balašovi a druhú časť Barbore Ostrošičovej. V roku 1649 dal Ladislav Esterházi celé panstvo do zálohu Gabrielovi Ilésházimu. Ilésháziovcom patrilo panstvo takmer pol storočie.

Rodina Ilešháziouvcov si potom nechala len zámok v Bytči a dedinu Malá Bytča a ostatné majetky prenajal rôznym šľachticom.

Situácia sa zmenila, keď 8. decembra 1720 Anton Jozef Esterházi vyplatil záloh a od Juraja Beréniho a jeho manželky Kláry Ujfaluši získal späť obce Bytčianskeho panstva, medzi nimi aj Malú Jasenicu. Počas nasledujúceho obdobia bolo panstvo Bytča aj Malá Jasenica v rukách týchto Esterháziouvcov: Antona Jozefa v rokoch 1720 - 21, Pavla Antona 1721 - 62, Mikuláša Jozefa 1762 - 90, Mikuláša 1790 - 1833 a Pavla Antona 1833 až 1862.

Keďže Esterháziouvcí stáli na strane Habsburgovcov a katolíckej cirkvi, v zmysle zásady Koho panstvo, toho náboženstvo svojimi aktivitami všemožne podporovali návrat svojich poddaných do katolíckej cirkvi. V roku 1792 bola v Malej Jasenici dokončená stavba nového kostola v neskorobarokovom slohu, ktorý nahradil schátraný kostol na mieste dnešného cintorína.

Nieslo to zo sebou aj negatívne následky, pretože povstalecké vojská protestantského tábora počas uhorských stavovských povstaní niekoľkokrát spustošili aj Považie a vysporiadavanie si účtov medzi oboma táborami bolo veľmi kruté – mučenie, kruté popravy a predávanie do otroctva. Táto nevraživosť bola ukončená až Tolerančným patentom Jozefa II. z 13. októbra 1781, ktorý uzákonil slobodu vierovyznania.

Obyvatelia Malej Jasenice 1767

Podľa tereziánskeho súpisu z roku 1767 celkovo poddaní kniežaťa Mikuláša Esterháziho obrábali výmeru $7 \frac{3}{8}$ celej usadlosti, čo bolo 60 hektárov ornej pôdy a 270 árov lúk. Museli celkovo so záprahom odpracovať 454 dní a bez záprahu 1016 dní, ročný deviatok platili 38 florénov 11 a $\frac{1}{9}$ denára, ročnú činžu 29 florénov, odovzdávali $8 \frac{76}{104}$ siahly palivového dreva, $8 \frac{76}{104}$ holby masla, 17 a $\frac{20}{62}$ kohútov, 17 a $\frac{20}{62}$ kureniec a 104 a $\frac{20}{26}$ vajec.

Najväčšiu výmeru asi 5 hektárov ornej pôdy a 22 árov lúk obrábal Adam Janáček. Ročne musel odrobiť na panskom buď 35 dní so záprahom, alebo 70 dní bez záprahu. Museli zaplatiť 2 florény a $77 \frac{7}{9}$ deviatok, a ročný nájom tiež 1 florén, dodať $\frac{1}{2}$ siahly palivového dreva, $\frac{1}{2}$ holby topeného masla, jedného kohúta, jedno kura a 7 vajec.

Na výmere $\frac{1}{2}$ hospodárskej usadlosti (čo bolo cca 4 hektáre ornej pôdy) hospodárili Michal Petrocsek, Martin Kňazko, Jano Bačík a Mikuláš Peczka,

Na asi 3 hektároch ornej pôdy hospodáril Štefan Klenicz, Duro Klenicz, Marczin Wanko, Duro Krcho a Duro Králik.

Na 2 hektároch ornej pôdy Ondrej Šumec, Martin Šagart, Jano Hanacz, Jano Šibik, Jano Šterdas, Jano Králik a Baltazár Huboczan

Na asi 1 hektári ornej pôdy Štefan Janaczek, Daniel Kralik, Štefo Manczicz, Jano Zajacz, Ondrej Zajacz, Duro Zajac, Jozef Huboczan

Dom s malou výmerou pôdy mali Štefan Králik, Jano Králik, Štefan Heldes, Ondrej Králik
Bez vlastného domu boli Štefo Krkan, Kača Hubocsanová a Bára Mikudla.

Popri poddanskej a cirkevnej pôde naďalej bol v obci panský majer.

Po zrušení poddanstva v roku 1848 bola pôda, ktorú obrábali poddaní, prevedená do ich vlastníctva. V prípade, že nebolo možné, alebo účelné rozdelenie medzi jednotlivých vlastníkov, boli vytvorené urbárske pozemky v spoločnom vlastníctve všetkých bývalých poddaných v obci.

Leopold Popper - svetský patrón jaseníckej farnosti

Pozemky bytčianskeho panstva Esterháziovci prenajímali. Od roku 1855 do roku 1861 pozemky esterháziovského majera v Malej Jasenici prenajali Jozefovi Kuhovi. Pravdepodobne od roku 1862 bol ďalším nájomníkom Bernat Schlesinger z Papradna. V tomto roku Esterháziovci prenajali celé panstvo Bytča bohatému obchodníkovi s drevom Leopoldovi Popperovi. O šesť rokov neskôr sa panstvo stalo natrvalo majetkom Popperovskej rodiny. Kúpou panstva Bytča sa stal barón Popper aj svetským patrónom jaseníckej farnosti. Keďže bol židovského vierovyznania, v kostole ho musel zastupovať katolícky zástupca.

Schlesíngerovci - poslední majitelia majera v Malej Jasenici

Leopold Popper bol najväčším obchodníkom s drevom v celom Rakúsko-Uhorsku, preto ho zaujímali lesy a poľnohospodársku pôdu nemal záujem. Z toho dôvodu sa vlastníkom majera v Malej Jasenici stal jeho dovtedajší nájomník Bernat Schlesinger z Papradna. V roku 1913 boli v pozemkových knihách ako vlastníci majera v Malej Jasenici Eduard Schlesinger a jeho manželka Charlotta Fani rodená Hellerová. Ich prvý syn Bernhard (30.1.1876) a druhý syn Moritz (16.2.1878) sa narodili v Bytči, ich tretí syn Arthur sa 2.9.1880 narodil už v Jasenici. V Jasenici sa narodil aj ďalší syn Gejza (6.10.1882) a dcéra Etelka (29.6.1884).

Amerikánci kupujú majer

24. júna 1926 Eduard Schlesinger a jeho syn Gézsa Sász, statkári v Malej Jesenici podpísali v Žiline u brata a strýka Dr. Emila Schlesingera na Masarykovej ulici č. 470 zmluvu, ktorou odpredali 162 katastrálnych jutár a 89 siah nehnuteľností za 799 000 čsl. Korún.

Nadobúdateľmi majetku sa stali:

<i>Spolumajiteľ</i>	<i>podiel</i>
Ján Hanajík /po Ondrejovi/ nateraz v Amerike, Ohio, Rossford, Baxa 221 a Katerina Hliničik	1/9
Ondrej Hanajík /po Ondrejovi/ nateraz v Amerike, Ohio, Rossford, Baxa 221	1/9
Štefan Moravík Gumík /po Janovi/ nateraz v Amerike, Ohio, Rossford, Baxa 221 a Mária Strašík Vojáčik	1/9
Vendel Bočík Kopšík nateraz v Amerike, Ford City Baxa 264, ville Pa Baxa 49 a Agneša Zreničik Gablas	1/9
Štefan Zreničik Gablas nateraz v Amerike, Ford City Baxa 264	1/9
Jozef Gáborík /syn Štefana Gáboríka Magár nateraz v Amerike, Braisville, ville Pa Baxa 49 a Mária Maliník	1/9
Jozef Bibiš nateraz v Amerike, Ford City Pa Baxa 331 a Mária Gardoš Sekúr	1/9
Ján Bašteľ /po Jozefovi/ nateraz v Amerike, Ohio, Rossford, Baxa 221	1/9
Jozef Bašteľ /po Jozefovi/	1/18
všetci roľníci z Papradna	
Ján Michalík	1/54
Pavel Králik Husárik	2/54

V roku 1921 zlúčením Veľkej a Malej Jasenice vznikla dnešná obec Jasenica.

3.6. Pamiatky

V obci sa nachádzajú dve historické pamiatky, ktoré boli zaradené do súboru národných pamiatok.

- Rímskokatolícky kostol sv. Michala Archanjela. Neskorobarokový, jednolod'ový kostol, bol postavený v roku 1781 na mieste staršieho kostola z 13. storočia. Nachádzajú sa v ňom tri vzácne barokové oltáre. Hlavný oltár – Oltár sv. Michala Archanjela a dva bočné oltáre : Oltár Zvestovania Pána a Oltár Korunovania Panny Márie. Do súčasnosti prešiel viacerými úpravami interiéru aj exteriéru. Posledná veľká oprava kostola sa

uskutočnila v roku 2002.

- Kaštieľ v Jasenici – renesačný kaštieľ Suňogovcov z roku 1526. Budova kaštieľa prešla mnohými slohovými úpravami, poslednou na prelome 19. a 20. storočia. V 20. storočí objekt chátral. Až v roku 2001 sa začala rekonštrukcia, ktorá bola ukončená v roku 2005.

3.7. Významné osobnosti obce

SAMUEL CHALUPKA

Evanjelický farár a spisovateľ, pôsobil v Jasenici v rokoch 1627 – 1636.

Narodil sa okolo roku 1600 v Ľupči a zomrel v januári 1668 v Trenčíne. Najskôr študoval v Ružomberku, potom vo Zvolene a v Bytči. V roku 1622 študoval na univerzite vo Wittenbergu. Po ukončení štúdií bol od roku 1624 učiteľ a konrektor gymnázia. Od roku 1626 pôsobil v Bytči ako diakon, od roku 1627 do roku 1636 pôsobil ako evanjelický farár v Malej Jasenici. Jeho ďalšími pôsobiskami boli Diviaky, Liptovský Trnovec a Trenčín.

Písal barokovú náboženskú literatúru, najmä pohrebné kázne.

JÁN HORECKÝ

Kňaz, básnik, prekladateľ, zakladajúci člen Matice slovenskej, patrón gymnázia v Kláštore pod Znievom, rozširovateľ tlače, spoluzakladateľ Slovenskej literárnej školy, Ján Horecký, pôsobil na fare v Jasenici od novembra v roku 1868 do roku 17.3.1904, kedy zomrel.

Narodil sa 12. mája 1831 vo Svederníku. Študoval v Žiline a Nitre, štúdium teológie ukončil v roku 1854 v Pešti.

Národne sa začal prejavovať ešte počas štúdia v seminári v Pešti, kde patril k zakladateľom Slovenského odseku Literárneho spolku. Prispieval básňami do slovenských časopisov, do slovenského jazyka preložil viaceré rozprávky pre mládež. Spoluzakladal Slovenskú literárnu školu. Od roku 1853 uverejňoval básne s náboženskými aj národnými a osvetovými motívami.

Je pochovaný na cintoríne v Malej Jasenici.

ĽUDOVÍT JÁN PERGER

Autor bočného (južného) oltárneho obrazu z roku 1860 v Kostole sv. Michala Archanjela v Jasenici.

Narodil sa 1.11. 1816 v Kremnici a zomrel v Trenčíne v roku 1865. Jeho otec Leopold Perger bol baník. Matka Mária, rod. Bošaňová. Koncom 1. polovice 19. storočia pôsobil pravdepodobne v Pešti. V rokoch 1853 – 1855 bol väznený v Ilave pre falšovanie bankoviek. Od prepustenia v roku 1855 sa živil ako potulný portrétista. Trenčiansky podžupan Nozdrovický mu dal v Trenčíne zriadiť ateliér a poveril ho maľovaním viacerých podobizní. Jeho diela sú v zbierkach Galérie hlavného mesta SR Bratislavy a v Budapešti.

ANNA IVANOVÁ

Anna Ivanová (1899 – 1961) sa narodila 26. 02. 1899 v Jasenici, ako tretie dieťa v rodine hlboko veriaceho učiteľa – organistu Augustína Iványiho a jeho manželky Emílie, rodenej Babíkovej. Po skončení školy – maturovala v Košiciach na gymnáziu a absolvovala kurz učiteľskej spôsobilosti – nastúpila v roku 1921 ako riaditeľka štátnej ľudovej školy v Moravskom Lieskovom v podjavorinskom kraji. Tu vyučovala deti, ktorým obetavo venovala všetky svoje sily a talent, bez ohľadu na ich sociálnu a náboženskú príslušnosť. Mladá učiteľka tu naplno rozvinula svoj talent pre literárnu tvorbu a hudobnú kompozíciu. Pôsobila tu od roku 1921 až do roku 1940 ako obľúbená učiteľka a organistka a tu začala písať aj lyrickú poéziu, ktorú uverejňovala pod pseudonymom Nelly Simorová. Spolupracovala s Martinom Rázusom, tamojším evanjelickým farárom, s jeho sestrou Máriou Rázusovou – Martákovou, aj s Ľudmilou Podjavorinskou. Osobitný talent prejavila v oblasti hudobnej kompozície. Vytvorila viacero piesní a hudobných pásiem pre školské slávnosti. Jej vrcholným dielom je opereta Jedným sníčkom anjeličkom, ktorú predviedla na Deň matiek v roku 1934 v Moravskom Lieskovom. Knižne vyšla v roku 1941 v SSV. Je to prvá slovenská detská opereta. Autorka hru starostlivo naštudovala, režírovala a aj sprevádzala hrou na klavíry. Operetu hrali aj v Bratislave, Piešťanoch, Novom meste nad Váhom, či ďalších mestách. V Piešťanoch autorke odovzdali zo spolku Živena vavrínový veniec, ako prejav uznania a vďačnosti. V októbri 1934 pozvali Annu Ivanovú a účinkujúce deti do Prahy, kde operetu predviedli. Medzi oduševnenými divákmi bola aj dcéra prezidenta T. G. Masaryka, Dr. Alica Masaryková, ktorá prevzala patronát nad predstavením. Kritiky v novinách a časopisoch vysoko hodnotili nezvyčajný umelecký výkon jednoduchých

dedinských detí, ktoré prekvapili svojím nadaním, muzikálnosťou a spontánnym hereckým prejavom.

Ďalším pozoruhodným dielom Anny Ivanovej je detské divadelné predstavenie vo veršoch a spevoch Trinásť vnúčat starej mamy. Aj táto skladba je zameraná na výchovu k pracovitosti a statočnosti.

Od roku 1940 - 1944 pôsobila Anna Ivanová v Bratislave. Bola riaditeľkou školy v Karlovej Vsi, kde vyučovala, venovala sa hudobnej kompozícii a písala. Napísala niekoľko chrámových piesní (Jedno žriedlo, Stavajme v srdci chrám Boží) a viacero piesní zábavného žánru (Milujem Hanku, To meno nikdy nevypoviem, Všetko je tak dobre, ako je, Protekcia), ktoré s úspechom naspieval pre rozhlasových poslucháčov Fr. Krištof Veselý.

Z jej literárnej tvorby treba spomenúť viaceré veršované epické detské poviedky, básne nábožensko-výchovného charakteru pre deti a veršované legendy ku cti Panny Márie.

Po skončení vojny pôsobila Anna Ivanová v nitrianskom okrese ako riaditeľka školy vo Výčapoch-Opatovciach až do roku 1946. Pochovaná je v Moravskom Lieskovom, kde odpočíva v hrobe spolu so svojou tetou.

SUŇOGOVCI Z JESENICE

Šľachtický rod z Jesenice. Podľa zachovanej listiny predal nitriansky biskup Michal II. 6. júna 1394 zakladateľovi rodu abovskému podžupanovi Mikulášovi Suňogovi v Jasenici dedičné richtárstvo za 50 ríšskych mariek. Jeho syn Matej bol v roku [1458](#) zapísaný ako kráľovský človek [hradu Bystrica](#), v roku 1462 Košec, v roku 1472 sa uvádza ako sused obce [Ladce](#). Matej mal synov Gašpara a Bartolomeja, ktorí v roku 1487 získali od kráľa Mateja [Visolaje](#) a [Sverepec](#).

Matejov syn Gašpar založil magnátsku vetvu rodu. Sobášom s vdovou po Rafaelovi z Hatnej získal časť budatínskeho panstva. Hlavným sídlom tejto vetvy sa stal [Budatínsky hrad](#), neskôr si postavili aj kaštieľ v [Radoli](#). Gašparovi vnuci Ján a Juraj boli v roku 1588 povýšení na barónov. Obe vetvy neskôr získali aj povýšenie do grófskeho stavu, no Jurajova vetva vymrela už v roku 1727. Posledným mužským potomkom bol Ján Nepomuk z Jánovej vetvy, ktorý v roku 1798 zomrel a zanechal len jednu dcéru Jozefu. Jej manželom sa stal Anton Csáky a budatínske panstvo týmto sobášom prešlo do majetku [Csákyovcov](#).

Matejov syn Bartolomej založil zemiansku vetvu, ktorej sídlom bol [kaštieľ v Jasenici](#). Bartolomejov syn Juraj mal synov Mikuláša a Daniela. Daniel Suňog dal v roku 1618 postaviť v Jasenici renesančný kaštieľ, ktorý sa stal sídlom rodu. Podľa jeho vzoru vznikol aj kaštieľ v Divinke, prestavaný v roku 1723 Danielovým pravnikom Mikulášom. V jasenickom kaštieli ďalej býval Mikulášov syn Štefan a jeho potomkovia, v Divinke sa usadil ďalší Mikulášov syn František. Príslušníci zemianskej vetvy Suňogovcov patrili k stredne bohatým šľachticom a často zastávali rôzne funkcie v Trenčianskej stolici – napr. Václav

sa v roku 1520 spomína ako slúžny, Juraj v roku 1580 ako prisazný, Daniel bol v rokoch 1614-1623 trenčianskym slúžnym, v rovnakej funkcii sa v roku 1783 spomína Michal.

Panstvo Veľká Jasenica vlastnili Suňogovci 482 rokov.

Ján Suňog sa snažil majetok spravovať po zrušení poddanstva v nových podmienkach, ale nie s veľkým úspechom. Po neúspešných podnikateľských pokusoch so súkenkou a ťažbou uhlia celé panstvo Veľká Jasenica skončilo s dlhmi v exekúcií a Suňogovci Jasenicu v 70. rokoch 19. storočia opustili.

JANKOVIČOVCI Z JESENICE

5. augusta 1686 kráľ Leopold I. udelil šľachtický titul a predikát „z Jesenice“ Mikulášovi Jankovičovi a jeho manželke Zuzane Rajczy. Svadbou ich syna Mikuláša Jankoviča z Jesenice s dcérou Mikuláša Suňoga, Kristínou Suňogovou došlo k spojeniu oboch jasenických šľachtických rodov. Ich vnuk Mikuláš Jankovič z Jesenice bol významný uhorský zberateľ a historik, v roku 1856 odkúpilo Maďarské národné múzeum zbierku 63 tisíc zväzkov kníh, 1400 kódexov, 4000 listín, 12 archívnych dokumentov a množstvo obrazov, mincí, šperkov, zlatníckych prác a starých zbraní, ktorá vytvorila základ zbierkového fondu múzea.

József Béla Jankovič ušiel po revolúcií v Maďarsku v roku 1956 do Nemecka. V roku 1963 sa oženil s Alexandrou Louisou Leonorou barónkou van Voerst van Lynden a presťahoval sa do Holandska, kde bol v roku 1976 kráľom zaradený medzi holanskú šľachtu s menom Jankovich de Jeszenice.

Ich dcéra Alexandra Liliane Laureola Jankovich de Jeszenice je krstnou mamou holandskej princeznej Alexie.

4. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

4.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- Základná škola 1.-4. ročník Jasenica

- Materská škola Jasenica

4.2. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby v obci zabezpečujeme prostredníctvom spoločného obecného úradu.

Oddelenie soc. Služieb sa zaoberá žiadosťami o posúdenie odkázanosti na sociálnu

Službu. V rámci obce Jasenica sa v roku 2017 poskytovala opatrovateľská služba 3 občanom.

4.3. Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje zabezpečuje kultúrny referent.

4.4. Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci :

Holičstvo a kaderníctvo

Pohostinstvo

Reštaurácia

Predajňa rozličného tovaru

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci :

SHR Mária Šľapková

5. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2017.

Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2017 bol zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2017.

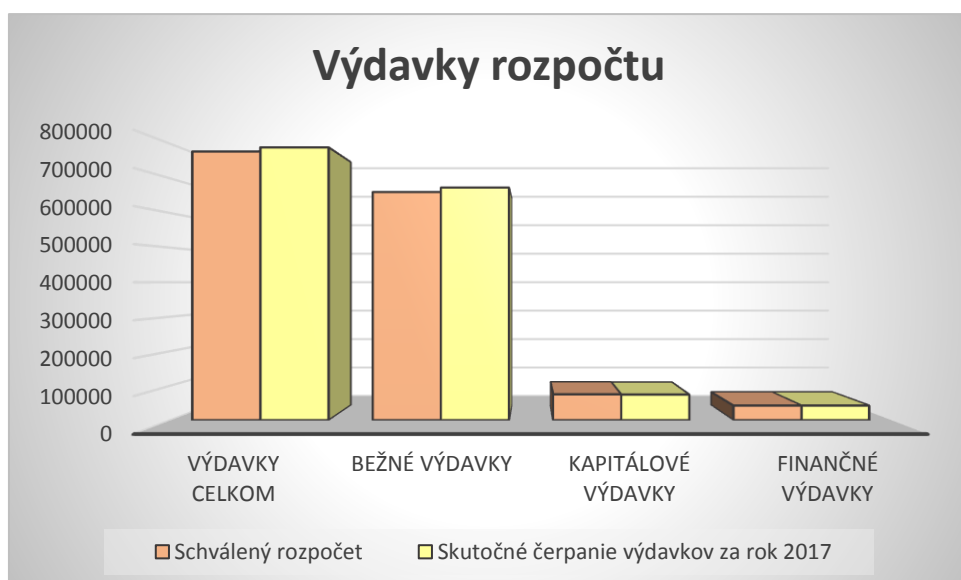
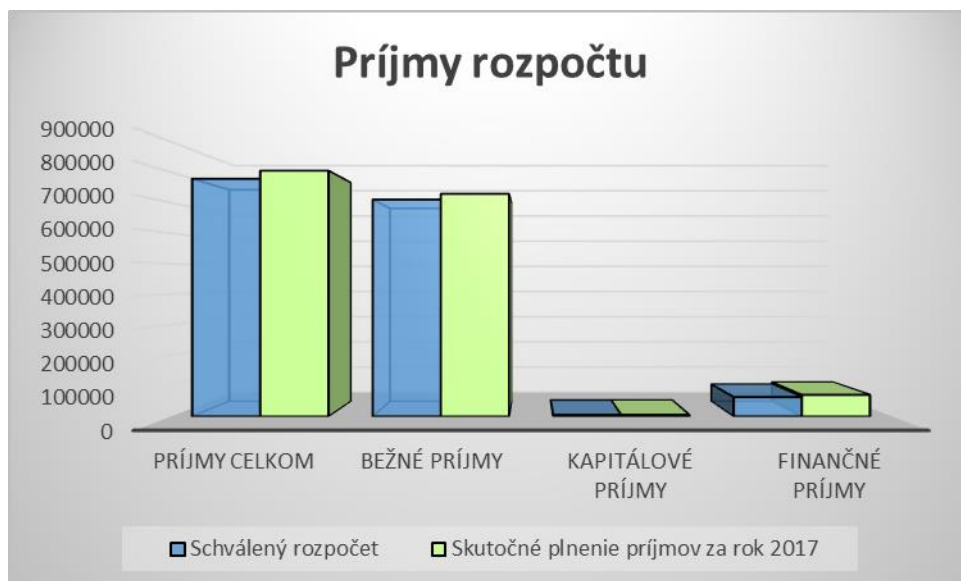
Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 23.2.2017 uznesením č.2/2017

Rozpočet bol zmenený dvakrát:

- prvá zmena schválená dňa 5.10.2017 uznesením č. 41/2017
- druhá zmena schválená dňa 13.12.2017 uznesením č. 48/2017

5.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2017

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12.2017	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	727 749,00	777 743,00	804 167,45	103,40
<i>z toho :</i>				
Bežné príjmy	709 522,00	709 522,00	728 456,57	102,67
Kapitálové príjmy	0,00	5 000,00	5 000,00	100,00
Finančné príjmy	18 227,00	63 221,00	70 710,88	111,85
Výdavky celkom	727 749,00	777 743,00	789 695,74	101,54
<i>z toho :</i>				
Bežné výdavky	616 759,00	660 753,00	673 496,63	101,93
Kapitálové výdavky	68 800,00	74 800,00	74 007,53	98,94
Finančné výdavky	42 190,00	42 190,00	42 191,58	100,00

5.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2017

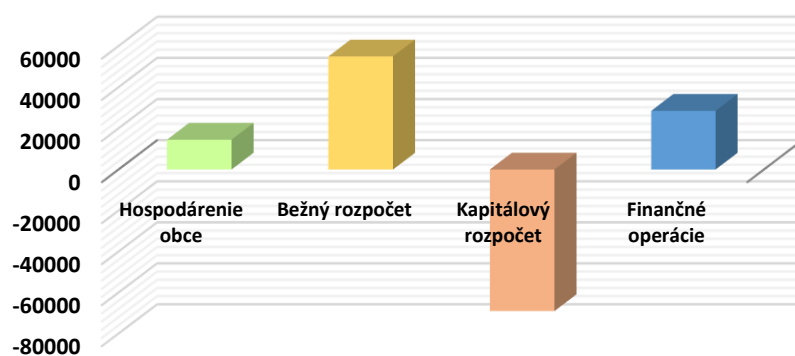
Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2017 v EUR
Bežné príjmy spolu	728 456,57
z toho : bežné príjmy obce	728 456,57
Bežné výdavky spolu	673 496,63
z toho : bežné výdavky obce	673 496,63
Bežný rozpočet	54 959,94
Kapitálové príjmy spolu	5 000,00
z toho : kapitálové príjmy obce	5 000,00
Kapitálové výdavky spolu	74 007,53
z toho : kapitálové výdavky obce	74 007,53
Kapitálový rozpočet	-69 007,53
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	-14 047,59
Vylúčenie z prebytku	0,00
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	-14 047,59
Príjmové finančné operácie	70 710,88
Výdavkové finančné operácie	42 191,58
Rozdiel finančných operácií	28 519,30
PRÍJMY SPOLU	804 167,45
VÝDAVKY SPOLU	789 695,74
Hospodárenie obce	14 471,71
Vylúčenie z prebytku	6 824,14
Upravené hospodárenie obce	7 647,57

Prebytok rozpočtu v sume **14 471,71 EUR** zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, navrhujeme použiť na :

- tvorbu rezervného fondu **7 647,57 EUR**

Suma vo výške **6 824,14 EUR** sa vylučuje z prebytku, nakoľko uvedená suma je zostatok hospodárenia spoločnej úradovne.

Hospodárenie obce rok 2017

5.3. Rozpočet na roky 2018 - 2020

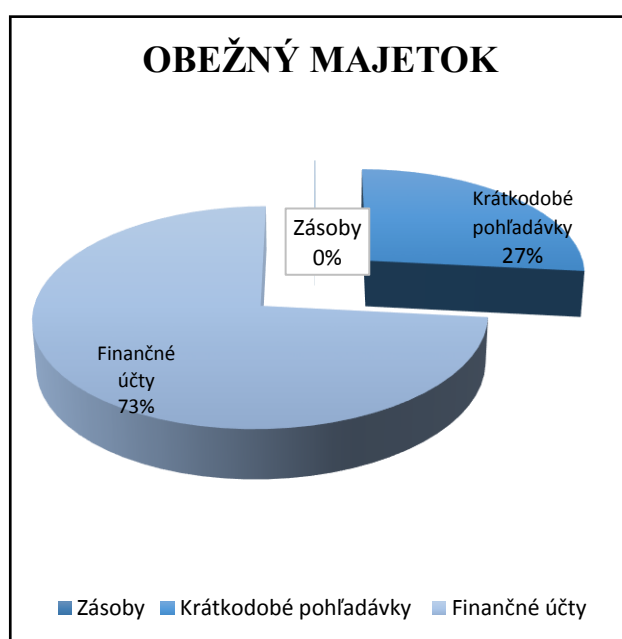
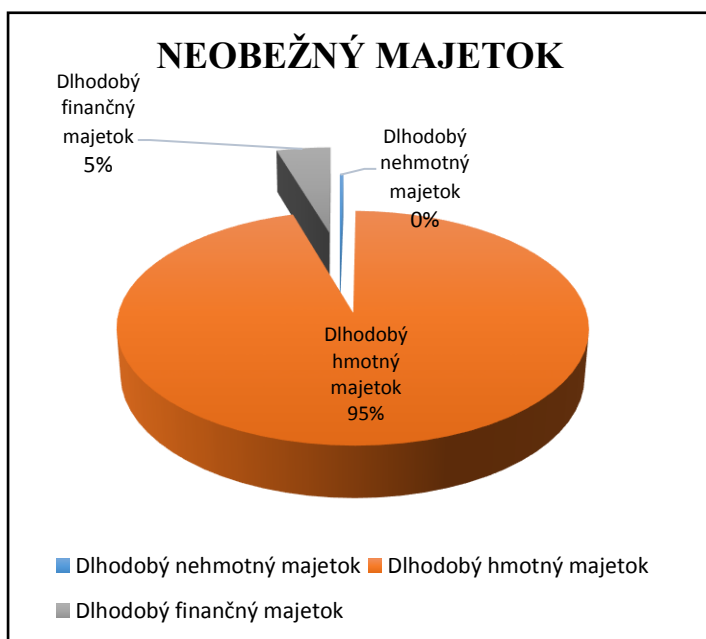
	Skutočnosť k 31.12.2017	Rozpočet na rok 2018	Rozpočet na rok 2019	Rozpočet na rok 2020
Príjmy celkom	804 167,45	794 615,00	764 615,00	764 615,00
z toho :				
Bežné príjmy	728 456,57	774 615,00	744 615,00	744 615,00
Kapitálové príjmy	5 000,00	0,00	0,00	0,00
Finančné príjmy	70 710,88	20 000,00	20 000,00	20 000,00

	Skutočnosť k 31.12.2017	Rozpočet na rok 2018	Rozpočet na rok 2019	Rozpočet na rok 2020
Výdavky celkom	789 695,74	794 615,00	764 615,00	764 615,00
z toho :				
Bežné výdavky	673 496,63	700 715,00	664 715,00	664 715,00
Kapitálové výdavky	74 007,53	50 900,00	56 900,00	56 900,00
Finančné výdavky	42 191,58	43 000,00	43 000,00	43 000,00

6. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva

6.1. Majetok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2016	Skutočnosť k 31.12.2017	Predpoklad na rok 2018
Majetok spolu	2827709,34	2 989 928,84	2 989 928,84
Neobežný majetok spolu	2 749114,87	2 915174,46	2 915174,46
z toho :			
Dlhodobý nehmotný majetok	10042,91	8606,91	8606,91
Dlhodobý hmotný majetok	2606713,40	2774208,99	2774208,99
Dlhodobý finančný majetok	132358,56	132358,56	132358,56
Obežný majetok spolu	77762,48	74069,32	74069,32
z toho :			
Zásoby	13,23	40,02	40,02
Zúčtovanie medzi subjektami VS			
Dlhodobé pohľadávky			
Krátkodobé pohľadávky	19228,50	19678,33	19678,33
Finančné účty	58520,75	54350,97	54350,97
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	/	/	/
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	/	/	/
Časové rozlíšenie	831,99	685,06	685,06

Analýza významných položiek majetku z účtovnej závierky:

V roku 2017 obec **zaradila** do majetku :

➤ Rozšírenie a rekonštrukcia verejného osvetlenia	235 320,07 €
➤ Technické zhodnotenie budovy ZŠ – nákup plynového kotla	2 402,60 €
➤ Cvičiaci stroj do posilňovne	1 794,20 €
➤ Kamerový systém v obci	6 633,48 €
➤ Pozemky	
	945,00 €

V roku 2017 obec **vyradila** z majetku:

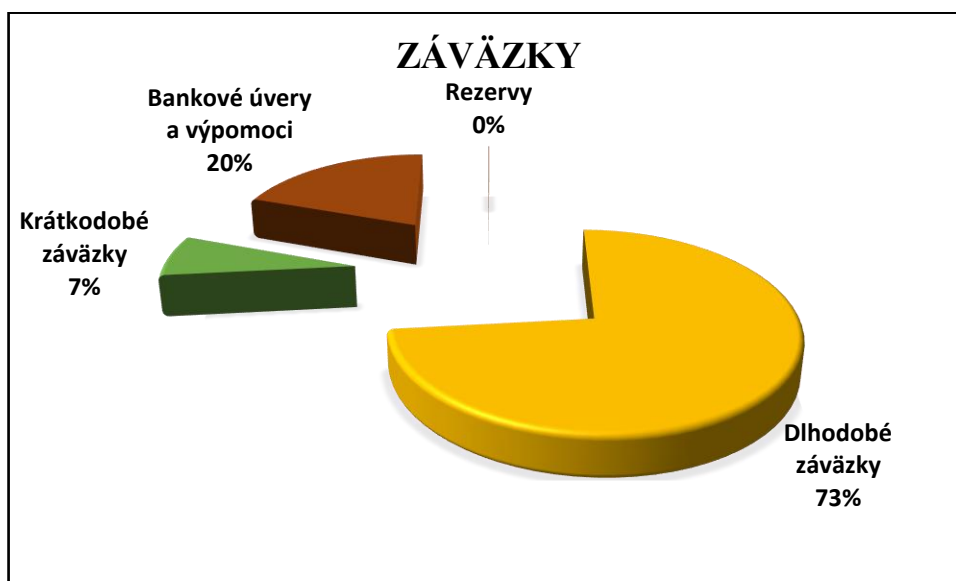
➤ Wifi router TP Link	20,90 €
➤ PC zostava	727,78 €
➤ Kosačka trávniková	260,00 €

V roku 2017 obec **vyradila** z inventára:

➤ Varhanychorus	589,19 €
➤ Kosačka na trávnu	275,68 €
➤ Kopírovací stroj CANON	1 019,92 €

6.2. Zdroje krytia

Názov	Skutočnosť k 31.12.2016	Skutočnosť k 31.12.2017	Predpoklad na rok 2018
Vlastné imanie a záväzky spolu	2827709,34	2989928,84	2989928,84
Vlastné imanie	951425,70	948578,66	948578,66
z toho :			
Oceňovacie rozdiely			
Fondy			
Výsledok hospodárenia	951425,70	948578,66	948578,66
Záväzky	740688,30	959935,42	959935,42
z toho :			
Rezervy	600,00	700,00	700,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	/	/	/
Dlhodobé záväzky	504084,59	703649,86	703649,86
Krátkodobé záväzky	66179,57	68767,62	68767,62
Bankové úvery a výpomoci	169824,14	186817,94	186817,94
Časové rozlíšenie	1135595,34	1081414,76	1081414,76

Dlhodobé záväzky tvoria:

Záväzok	Hodnota záväzku k 31.12.2017	Opis
Úver zo ŠFRB	173 680,44	Úver prijatý na výstavbu 8b.j. v sume 263 260,97 € so splatnosťou do roku 2036.
Úver zo ŠFRB	305 308,21	Úver prijatý na výstavbu 16b.j. v sume 492 830,11 € so splatnosťou do roku 2035.
Ostatné dlhodobé záväzky	223 548,07	Faktúra za rekonštrukciu verejného osvetlenie v obci, úhrady sú prevádzané podľa splátkového kalendára so splatnosťou v roku 2031.

6.3. Pohľadávky

Pohľadávky	Zostatok k 31.12 2016	Zostatok k 31.12 2017
Pohľadávky do lehoty splatnosti	19 228,50	19 678,33
Pohľadávky po lehote splatnosti	0,00	0,00

6.4. Záväzky

Záväzky	Zostatok k 31.12 2016	Zostatok k 31.12 2017
Záväzky do lehoty splatnosti	570 264,16	772 417,48
Záväzky po lehote splatnosti	0,00	0,00

7. Hospodársky výsledok za 2017 - vývoj nákladov a výnosov

Názov	Skutočnosť k 31.12.2016	Skutočnosť k 31.12.2017	Predpoklad rok 2018
Náklady	738 684,59	785 445,78	785 445,78
50 – Spotrebované nákupy	112124,98	90 515,38	90 515,38
51 – Služby	94346,01	115 614,10	115 614,10
52 – Osobné náklady	395497,69	433 451,86	433 451,86
53 – Dane a poplatky	/	/	/
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	4004,24	9 805,19	9 805,19
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	117311,32	120 643,17	120 643,17
56 – Finančné náklady	11484,87	11 134,87	11 134,87
57 – Mimoriadne náklady	/	/	/
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	3915,48	4 281,21	4 281,21
59 – Dane z príjmov			
Výnosy	854 370,58	854370,58	854370,58
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	64727,08	68 709,51	68 709,51
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	/	/	/
62 – Aktivácia	/	/	/
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	304971,56	333 316,20	333 316,20
64 – Ostatné výnosy	261082,67	186 888,80	186 888,80
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	600,00	600,00	600,00
66 – Finančné výnosy	21082,46	1,92	1,92
67 – Mimoriadne výnosy	/	/	/
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	201906,81	190 677,89	190 677,89
Hospodársky výsledok /+ kladný HV,- záporný HV/	115 685,99	-5 251,46	-5 251,46

Hospodársky výsledok záporný v sume – 5 251,46 EUR bol zúčtovaný na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

8. Ostatné dôležité informácie

8.1. Prijaté granty a transfery

V roku 2017 obec prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantu, transferu uviest' : školstvo, matrika, - bežné výdavky - kapitálové výdavky	Suma prijatých prostriedkov v EUR	Suma skutočne použitých finančných prostriedkov	Rozdiel
MV SR BA	Register adries- bežné výdavky	69,20	69,20	
MV SR BA	Evidencia obyvateľov- bežné výdavky	354,75	354,75	
MV SR BA	Matrika- bežné výdavky	1 932,48	1 932,48	
OÚ ŽP TN	Životné prostredie- bežné výdavky	100,46	100,46	
MD SR	CD a PK- bežné výdavky	891,87	891,87	
MD SR	Stavebný úrad - bežné výdavky	19 199,85	19 199,85	
OÚ TN	Školstvo MŠ- bežné výdavky	1 685,00	1 685,00	
OÚ TN	Školstvo ZŠ- bežné výdavky	92 601,00	92 601,00	
ÚPSVaR	VPP- bežné výdavky	10 624,94	10 624,94	
OÚ	Voľby- bežné výdavky	568,30	568,30	
DPO SR	PZ- bežné výdavky	3 000,00	2 283,96	716,04
CELKOM		131 027,85	130 311,81	716,04

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov:

ZŠ -bežné výdavky	91 236,00€
-vzdelávacie poukazy	1 318,00 €
- knihy	47,00 €

8.2. Poskytnuté dotácie

V roku 2017 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č.1 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov vEUR
Telovýchovná jednota	Bežné výdavky	2 954,03

8.3. Významné investičné akcie v roku 2017

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2017:

- Rozšírenie a rekonštrukcia verejného osvetlenia
- Kamerový systém v obci

8.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

- Rekonštrukcia Požiarnej zbrojnice
- Prístavba Základnej školy

8.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa.

Vypracovala:

Miroslava Gabanová

Schválil:

Ing. Richard Pekar
starosta obce Jasenica

V Jasenici dňa 30.6.2018

Prílohy:

- Individuálna účtovná závierka: Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky
- Výrok audítora k individuálnej účtovnej závierke